DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA POCZT i TELEGRAFÓW

№ 7. | WARSZAWA, DNIA 15 MAJA 1919 r. | Rok I.

№ 2107/Pr.

1.

Święto Narodowe Trzeciego Maja.

Sejm Ustawodawczy postanowił osobną ustawą, uchwaloną dnia 29 kwietnia 1919 r., aby dzień Trzeciego Maja, jako rocznicę Konstytucji 1791 roku obchodzono w całej Rzeczypospolitej Polskiej jako uroczyste święto po wieczne czasy.

Zawiadamiając o tem, zarządza Ministerstwo Poczt i Telegrafów, aby w dniu tym corocznie wszystkie urzędy pocztowe i telegraficzne wstrzymały pracę w zakresie przepisanym dla świąt uroczystych.

№ 14621/I.

2.

Ruch pocztowy zagraniczny.

Państwo Polskie przystąpiło do wszechświatowej Unji pocztowej. Podjęto już więc regularny ruch zagraniczny (narazie tylko listowy) z wszystkiemi państwami z wyjątkiem Rosji, Ukrainy, Rumunji, Bułgarji, z któremi nie ma obecnie połączenia pocztowego. Brak także dotychczas formalnej umowy z Niemcami.

W obrocie zagranicznym wolno zatem przesyłać listy, kartki pocztowe, druki, papiery handlowe i próbki towarowe tak zwykłe jak i polecone, za które winno się uiszczać opłaty według taryfy zagranicznej, ogłoszonej w Dzienniku Urzędowym M. P. i T. № 4 z 18 marca b. r. Za polecone przesyłki na razie nie bierze Zarząd pocztowy żadnej odpowiedzialności. Listy mają być nadawane otwarte i podlegają cenzurze wojskowej.

Warszawa, 4 maja 1919 r.

№ 14814/I.

3.

Opłaty w obrocie z byłym zaborem pruskim.

Zarządzenie z 31 marca 1919, № 11292/I ogłoszone w Dzienniku urzędowym Ministerstwa Poczt i Telegrafów № 6 zmienia się, aż do czasu uregulowania waluty w Państwie i ostatecznego objęcia Zarządu pocztowego w Księstwie Poznańskiem przez władze polskie z rąk niemieckich, w ten sposób, że przesyłki z Księstwa Poznańskiego do Królestwa Polskiego mają być opłacane według niżej podanej taryfy, obowiazującej w Księstwie Poznańskiem. Natomiast przesyłki z Królestwa Polskiego do Księstwa Poznańskiego wedle taryfy wewnętrznej obowiązującej w Królestwie Polskiem.

Taryfa obowiązująca w Księstwie Poznańskiem:

Opłata pocztowa wynosi:

za list do 20 gr. wagi	15 fg.
„ „ „ 250 „ „	25 „
za pocztówkę	10 „
za druki do 50 gr. wagi	5 „
„ „ „ 100 „ „	7,5 „
„ „ „ 250 „ „	15 „
„ „ „ 500 „ „	25 „
„ „ „ 1 kg. „ „	35 „
za papiery handlowe do 250 gr. wagi	15 „
„ „ „ „ 500 „ „	25 „
„ „ „ „ 1 kg. „ „	35 „
za próbki towarowe do 100 gr. wagi	10 „
„ „ „ „ 250 „ „	15 „
„ „ „ „ 500 „ „	25 „

Opłata za rekomendację, za reklamację i za rewers zwrotny wynosi po 20 fg.

Warszawa, dnia 2 maja 1919 r.

№ 1868/Pr.

4.

Opłaty pocztowe na Śląsku Ciesz.

Wszelkie przesyłki pocztowe, telegramy i rozmowy telefoniczne z Polski do miejscowości położonych na Śląsku Cieszyńskim, pozostającym

w administracji Rządu polskiego, i odwrotnie, mają być opłacane według taryfy wewnętrznej.

Warszawa, dnia 16 kwietnia 1919 r.

№ 13293/I.

5.

Podział urzędów na klasy. Prośby kierowników urzędów o przyznanie im wyższych kategorji płac.

W sprawie tymczasowego podziału urzędów pocztowych i pocztowo-telegraficznych wydaje się następujące zarządzenie: urzędy pocztowe № 1 i 2 i główny telegraf w Warszawie oraz główne urzędy, pocztowy i telegraficzny w Łodzi są zaliczone do urzędów pozaklasowych, zaś wszystkie inne urzędy pocztowe i pocztowo-telegraficzne na terytorjum b. Kongresówki i kresów wschodnich, ze względu na miejscowości, w których się znajdują, podzielone zostały na 4 klasy, a mianowicie:

do I-ej klasy urzędy — Lublin, Radom, Kielce, Kalisz, Częstochowa, Sosnowiec, Włocławek i Białystok;
do II-ej klasy urzędy — Płock, Siedlce, Łomża, Suwałki, Piotrków Trybunalski, Będzin, Dąbrowa Górnicza, Włodzimierz Wołyński, Brześć Litewski, Chełm i filje pocztowe w Warszawie i Łodzi;
do III-ej klasy urzędy — w miastach powiatowych, fabrycznych, miejscowościach klimatycznych i byłe wyższe urzędy t. zw. za czasów rosyjskich „kantory" w miastach niepowiatowych, i
do IV-ej klasy urzędy—we wszystkich innych miejscowościach.

Dla kierowników tych urzędów przyznano następujące kategorje płac: w urzędach pozaklasowych kategorja Vb., I-ej klasy — kategorja VI, II-ej klasy—kategorja VII, III-ej klasy—kategorja VIII, IV-ej klasy—kategorja IX—według tabeli płac dla urzędników państwowych.

Ponieważ po odejściu okupantów, przy pośpiesznem uruchomianiu urzędów pocztowych, oraz nieujęciu personelu pocztowo-telegraficznego w kategorje, nie można było przestrzegać powyższych zasad, zdarzyło się w wielu wypadkach, iż na kierowników urzędów małych, zaliczonych z uwagi na miejscowości, w których się znajdują, do klasy niższej, naznaczono pracowników, którym z uwagi na lata służby lub dawniej zajmowane stanowisko, należałaby się wyższa kategorja etatu płac, aniżeli wypada według zajmowanego obecnie przez nich urzędu.

Z drugiej strony zdarzyły się też wypadki, iż na kierowników urzędów, zaliczonych do wyższych klas, naznaczano pracowników młodych, którym z uwagi na małą ilość lat służby nie można było przyznać wyższej kategorji, przywiązanej do danego urzędu.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów, dążąc do przeprowadzenia wyrażonej na wstępie zasady w praktyce i do uzgodnienia kategorji płac kierowników urzędów z klasami zajmowanych przez nich urzędów, nie mogło przyznać kierownikom urzędów, jakkolwiek starszym latami służby, wyższych kategorji płac, aniżeli przywiązana jest do danego urzędu.

Wszyscy ci kierownicy, o ile wnoszą pretensje do wyższych kategorji etatu płac, muszą liczyć się z tem, iż nie może to nastąpić inaczej, jak w drodze przeniesienia do urzędu zaliczonego do wyższej klasy t. j. takiego, gdzie dla kierownika wyznaczono kategorję, do której dany pracownik właśnie rości sobie pretensję.

Dlatego też wszyscy kierownicy, wnoszący reklamacje z powodu rzekomo nizkiej przyznanej im kategorji, winni równocześnie prosić o przeniesienie ich na kierowników, albo pracowników do urzędów wyższej klasy.

Reklamacje te bez równoczesnego oświadczenia gotowości przeniesienia się do urzędu wyższej klasy uwzględniane nie będą. Także pracownicy, których czasowo przeznaczono na kierowników urzędów wyższych klas, na które jednakże z uwagi na lata służby stale mianowani być nie mogą, muszą liczyć się z tem, iż będą przeniesieni do urzędów, których klasa odpowiada przyznanej im kategorji etatu płac.

Kierownicy urzędów mają podania z reklamacjami wraz z prośbami o przeniesienie na urzędy wyższej klasy skierowywać do przynależnych Okręgowych Dyrekcji poczt i telegrafów. Dla wniesienia tych podań wyznacza się termin do 15-go maja 1919 r.

Dyrekcje mają podania te zbierać i po upływie naznaczonego terminu wypracować ogólny plan przeniesień.

Dyrekcje powinny przedewszystkiem sporządzić dokładne wykazy urzędów według poszczególnych klas, względnie posad kierowników, które wskutek zamierzonych przeniesień opróżnią się i każdemu z kompetentów przesłać ogólny wykaz urzędów tej klasy, o którą on się ubiega, aby dać mu możność wyboru.

Wyrażone w tym względzie życzenia ubiegających się należy, ile możności uwzględniać. Wykazy takie należy przesłać tak kierownikom, którzy domagają się wyższej kategorji płacy i do niej rzeczywiście mają prawo, jak też i kierownikom, których Dyrekcja zamierza przenieść służbowo do urzędów niższej klasy. Przeniesienia kierowników urzędów IV-ej klasy dokonają Dyrekcje we własnym zakresie działania, zaś co do przeniesień na posady kierowników od III-ej klasy w górę przedłożą Dyrekcje ogólne wnioski do Ministerstwa.

Zauważa się w końcu, iż koszta przeniesienia przyznane będą tylko pracownikom, przeniesionym z urzędu.

Warszawa, dn. 8 kwietnia 1919 r.

№ 1729/Pr.

6.

Djety, koszta podróży i koszta przeniesienia z urzędu.

A.

I. Okólnikiem Prezydenta Ministrów z dnia 6 lutego 1918 r. № 283, na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 1 lutego 1918 r. przyznano urzędnikom Państwa Polskiego przy podróżach służbowych poza obręb siedziby urzędowej, oprócz zwrotu kolejowego biletu i dorożek — następujące djety:

w kategorji	I	płac dziennie	Mk.	50
„	II	„	„	40
„	III	„	„	30
„	IV	„	„	25
„	V	„	„	20
„	VI	„	„	18
„	VII	„	„	16
„	VIII	„	„	14
„	IX	„	„	10
„	X	„	„	8
„	XI	„	„	6

Na czas trwania wojny podwyższa się powyższe djety w każdej kategorji o 25%.

W I do IV-ej kategorji płac włącznie należy się zwrot biletu kolejowego I-ej klasy: od V-ej do IX-ej kategorji płac włącznie, zwrot biletu kolejowego klasy II-ej, w pozostałych, t. j. w X i XI kategorji, zwrot biletu klasy III-ej.

Koszty dorożek z dworca i na dworzec zwraca się według przyjętych norm.

II. W razie przeniesienia urzędnika którejkolwiek kategorji płac z urzędu na inne miejsce służbowe, należy się zwrot biletu kolejowego, przypadającego na jego kategorję płacy, oraz takich samych biletów kolejowych dla żony i dzieci, tudzież jednej osoby ze służby, lecz tylko wtedy jeżeli urzędnik jest żonaty.

Prócz tego należy mu się odszkodowanie za zniszczone meble, a to we wszystkich kategorjach płac od III-ej do XI-ej; kawalerowi i bezdzietnemu wdowcowi—płaca jednomiesięczna, żonatemu lub wdowcowi z najmniej dwojgiem dzieci — płaca dwumiesięczna, jednak we wszystkich wypadkach bez dodatku drożyźnianego.

O ile ustali się praktyka, że koszt przewozu mebli w tych wypadkach zwraca skarb kolejowy, powyższe odszkodowanie za meble zniża się o kwotę należności przewozowej.

Urzędnicy przenoszeni na własną prośbę na inne miejsce służbowe nie mają prawa do powyższych należytości z wyjątkiem zwrotu kosztów samej jazdy. Urzędników, którzy z innej części Polski celem objęcia stanowisk służbowych w Królestwie Polskiem przybyć mają — traktuje się co do tych kosztów przeprowadzenia, wedle specjalnej w każdym wypadku zawrzeć się mającej umowy.

B.

Okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 17 września 1918 r. № 4695 na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 18 września 1918 r. zostały powyższe przepisy okólnika Prezydenta Ministrów z dnia 1 lutego 1918 r. № 283 zmienione wzgl. uzupełnione w następujących kierunkach:

1) Unormowana powyższym okólnikiem 25% podwyżka djet zostaje podniesiona za pierwsze 14 dni podróży służbowej w obrębie Państwa na 50% zaś poza granicami Państwa—100%;

2) od 15 dnia począwszy, wynosi ta podwyżka w kraju 25%, zagranicą 50%;

3) najmniejsza kwota djet, należnych urzędnikowi, wynosi za pierwsze 14 dni po 20 mk., a za każdy następny dzień po 15 marek dziennie;

4) koszty podróży kołowej, w szczególności też koszty dojazdu do kolei żelaznych, oraz koszty dostawy bagażu podróżnego (wynagrodzenie tragarzy) zwraca się urzędnikowi w faktycznie wydanej kwocie;

5) spowodowane powyższemi zmianami i uzupełnieniami obciążenia Skarbu Państwa winno być w bieżącym okresie budżetowym pokryte w ramach kredytów, przewidzianych budżetem na koszta podróży i djety, co należy osiągnąć przez ograniczenie podróży służbowych do wypadków rzeczywistą i nieodzowną potrzebą uzasadnionych.

6) Przepisy niniejsze, t. j. objęte okólnikiem powyższym, weszły w życie z dniem 1 października 1918 r. Nadpłaty z tyłułu podróży służbowych za czas do dnia 30 września 1919 r. włącznie, nie mogą mieć miejsca.

7) Okólniki powyższe dotyczą urzędników, pracujących na terenie b. Królestwa Kongresowego.

Co do kosztów podróży i djet dla urzędników pracujących pracujących na terenie ziem polskich, które wchodziły w skład b. Austrji, to dotychczas obowiązują te same przepisy, które istniały przed przyłączeniem tych obszarów do Państwa Polskiego.

8) Wszelkie zmiany tych przepisów zostaną ogłoszone natychmiast po wejściu w życie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Poczt i Telegrafów.

C.

Rozporządzenie tymczasowe w sprawie djet i kosztów podróży z dnia 21 stycznia 1919 r. № 3063/III ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Poczt i Telegrafów № 2 z 1919 r. znosi się zupełnie.

Te rachunki podróży i rachunki djet, w których przyznano urzędnikom koszta podróży i djety, według tego rozporządzenia należy powtórnie sprawdzić, wszelkie nadpłaty przypisać do zwrotu i ściągnąć.

№ 14255/II

7.

Dopuszczenie prywatnych listów wartościowych do 10000 mk. (kor.) wartości, do transportu pocztowego.

Począwszy od 16 maja 1919 r. dopuszcza się do transportu pocztowego prywatne listy wartościowe do 10.000 mk. (kor.) podanej wartości pod warunkiem, że tak miejscem nadania jakoteż i miejscem doręczania tych listów będzie jeden z poniżej wymienionych urzędów pocztowych a mianowicie:

I. W obrębie dyrekcji pocztowej w Warszawie:

Augustów, Biała Podlaska, Bielsk (Grodz.), Białystok, Błonie, Brześć Litewski, Ciechanów, Garwolin, Grójec, Lipno, Łomża, Łuków, Mińsk Mazowiecki, Mława, Ostrołęka, Ostrów, Płońsk, Przasnysz, Radzymin, Siedlce, Sierpc, Sochaczew, Sokołów, Suwałki, Warszawa, Żyrardów.

II. W obrębie dyrekcji pocztowej w Lublinie:

Będzin, Chełm, Częstochowa, Dąbrowa, Jędrzejów, Kielce, Końskie, Kozienice, Krasnostaw, Lublin, Lubartów, Noworadomsk, Olkusz, Opoczno, Piotrków, Puławy, Radom, Sandomierz, Sosnowice, Włoszczowa, Włodawa, Zawiercie, Ząbkowice.

III. W obrębie dyrekcji pocztowej w Łodzi:

Ciechocinek, Kalisz, Koło, Kutno, Łask, Łęczyca, Łódź, Łowicz, Sieradz, Skierniewice, Turek, Włocławek, Zgierz.

IV. W obrębie dyrekcji pocztowej we Lwowie i inspektoratu pocztowego w Krakowie:

Biała, Bielsko, Bochnia, Brzesko, Chrzanów, Cieszyn, Dąbrowa, Dębica, Frysztat, Gorlice, Gródek Jagielloński, Grybów, Jarosław, Jasło, Kraków, Krosno, Limanowa, Lwów, Łańcut, Mielec, Nisko, Nowy Sącz, Nowy Targ, Oświęcim, Przemyśl, Przeworsk, Ropczyce, Rzeszów, Sanok, Strzyżów, Tarnobrzeg, Tarnów, Wadowice, Zakopane, Żywiec.

Należności za powyższe listy oblicza się wedle taryf ogłoszonych rozporz. № 5255/I ex 1918 (Dziennik urzędowy № 1) i z dnia 19 marca 1919 r. № 11670/I Dzien. urzęd. № 5.

O niniejszem zarządzeniu należy zawiadomić bezzwłocznie odnośne urzędy i wydać im polecenia, aby treść tego zarządzenia jakoteż wykaz urzędów pocztowych, między którymi dopuszcza się ruch prywatnych listów wartościowych do 10.000 mk. (kor.), podały do publicznej wiadomości obwieszczeniem w lokalu urzędowym.

Warszawa, dnia 2 maja 1919 r.

8.

ROZPORZĄDZENIE *)

Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów w przedmiocie opłat od podań, wnoszonych w drodze telegraficznej.

Art. 1. Celem uiszczenia opłaty w myśl dekretu z dn. 7 lutego 1919 r. Dz. Pr. № 14 poz. 145, za podanie, wniesione w drodze telegraficznej, winien petent nakleić marki stemplowe odpowiedniej wartości na blankiecie mieszczącym odnośny telegram.

Art. 2. Urząd przyjmujący telegram uzupełnia tekst telegramu, umieszczając po podpisie nadawcy, uwagę: „Stempel . . . . Mk. (K.)". Uwaga ta ma być telegrafowana narówni z tekstem właściwym.

Przy obliczeniu ilości wyrazów celem ustalenia należności za telegram wlicza się również wyrazy, z których składa się wspomniana uwaga.

Art. 3. Urząd przyjmujący telegram kasuje marki stemplowe odciskiem stempla kalendarzowego.

Warszawa, dnia 12 kwietnia 1919 r.

Minister Skarbu:
Karpiński

---

*) Ogłoszone w Dzienniku Praw P. P. № 34 z dnia 25. IV 1919 r.

№ 12304/I.

9.

Uwolnienie od opłat pocztowych czasopisma „Żołnierz Polski".

Ministerstwo Poczt i Telegrafów zwalnia od opłat pocztowych czasopismo „Żołnierz Polski", o ile adresowane jest do komend wojskowych.

Przesyłki takie mają być jednak zaopatrzone na adresie napisem: „wolne od opłaty pocztowej między komendami. Rozporządzenie Minist. Poczt i Telegrafów z dn. 10.IV.1919 № 12304".

We wszystkich innych przypadkach czasopismo to podlega normalnej opłacie pocztowej.

Warszawa, dnia 10 kwietnia 1919 roku.

№ 14101/III.

10.

Opis polskich marek pocztowych.

Wartość				Rozmiar	Barwa	Rysunek
Mk.	fen.	Kor.	h.			
—	3	—	—	$25^1/_2 \times 20$ mm.	szaro - bronzowa	Orzeł polski z koroną umieszczony na tarczy. U góry napis „Poczta", u dołu „polska". Pod wyrazem „Poczta" u góry po obu bokach rysunku oznaczenie wartości marki w cyfrach, przyczem marki 3 i 5 f. i h. mają oznaczona walutę literami f. lub h. obok cyfr od strony ramki, zaś marki 10 i 15 f. i h. pod cyfrą. Rysunek rozmiaru $22\frac{1}{2} \times 17$ mm.
—	5	—	—		zielona	
—	10	—	—		jasno - fioletowa	
—	15	—	—		buraczkowo - czerw.	
—	—	—	3		czerwono - brunatna	
—	—	—	5		jasno - zielona	
—	—	—	10		pomarańcz. - żółta	
—	—	—	15		czerwona	
—	20	—	—	25×20 mm.	ciemno - niebieska	Orzeł polski trzymający w szponach tarczę, na której jest umieszczone oznaczenie wartości marki w cyfrach i literami h. lub f. po obu stronach cyfry odpowiednio do waluty, np. „h. 25 h." U góry napis: „Poczta polska" ciemnymi literami na białem tle. Z obu stron orła rózgi liktorskie. Rysunek rozmiaru 22×17 mm.
—	25	—	—		szaro - oliwkowa	
—	50	—	—		ciemno - zielona	
—	—	—	20		brunatna	
—	—	—	25		jasno - niebieska	
—	—	—	50		ceglasta	

Wartość				Rozmiar	Barwa	Rysunek
Mk.	fen.	Kor.	h.			
1·—	—	—	—	25 × 31 mm.	niebiesko-fioletowa	Na tle gwiaździstego nieba, stanowiącego górną część marki, w lewym rogu oznaczenie jej wartości cyfrą, przyczem 1 M. 1 K. 2 M. i 2 K. mają z obydwu stron cyfr umieszczone litery: M. M. wzgl. K. K. Marki o wartości Mk. 1·50, K. 1·50 mają tylko z lewej strony około górnej połowy cyfry 1, oznaczoną walutę. W prawym rogu na tle nieba szczyt spichlerza. Pod spodem tarcza, górną część której obejmują snopy zboża ze sierpem. Na tarczy białej napis ciemnymi literami: „Poczta polska“. Rysunek rozmiaru 22×28 mm.
1·50	—	—	—		trawiasto - zielona	
2·—	—	—	—		ciemno - bronzowa	
—	—	1·—	—		ciemno - zielona	
—	—	1·50	—		ciemno - czekolad.	
—	—	2·—	—		ciemno - granatowa	
2·50	—	—	—	25 × 31 mm.	ciemno - ceglasta	Włościanin orzący niwę wołami. Z prawej strony w ziemię wbity pałasz. U góry na tle nieba po stronie lewej, w tarczy, oznaczenie wartości marki cyfrą i literą, stosownie do waluty. U dołu pomiędzy konsolami na ciemnem tle białymi literami napis: „Poczta polska“. Rysunek rozmiaru 22×28 mm.
—	—	2·50	—		ciemno - fioletowa	
5	—	—	—	25 × 31 mm.	wiśniowa	Ułan polski w ataku na tle jasnego obłoku. W głębi ciemne sylwetki jeźdźców. U dołu pomiędzy konsolami na ciemnem tle białymi literami napis: „Poczta polska“. Nad konsolą z lewej strony na tle nieba oznaczenie wartości marki cyfrą 5, po obu stronach której litery K. K. wzgl. M. M. Rysunek rozmiaru 22×28 mm.
—	—	5	—		niebiesko - stalowa	

№ 7624/D. W.

11.

Skierowanie przesyłek do Chorzel i Żelechowa.

Wskutek zniesienia traktu pocztowego Przasnysz — Chorzele, wszelkie przesyłki pocztowe, adresowane do Chorzel, ziemi Płockiej, należy skierować przez ambulanse pocztowe №№ 106 (Warszawa — Łomża) i 301 (Siedlce — Łomża) do Ostrołęki.

Wszelkie przesyłki pocztowe do Żelechowa należy kierować do urzędu pocztowego w Sobolewie (ambulans № 2 i 109).

12.

Uzupełnienie wykazu urzędów pocztowych.

Dyrekcja Poczt i Telegrafów okręgu Warszawskiego uruchomiła następujące urzędy pocztowe: Łaskarzew (ziemia Siedlecka).

Terespol (ziemia Siedlecka), Sterdynia (ziemia Siedlecka), Grodno (na Litwie), jakoteż Warszawa 10.

Warszawa, dnia 2 maja 1919 r.

13.

Mianowania i przeniesienia.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 16 kwietnia 1919 r. № 1692/Pr. mianowany został pomocnik referenta Antoni Werner referentem Ministerstwa Poczt i Telegrafów z poborami kategorjiVII etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 16 kwietnia 1919 r. № 1692/Pr. mianowany został kancelista Aleksander Kuszel pomocnikiem referenta Ministerstwa Poczt i Telegrafów z poborami kategorji VIII etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 11 kwietnia 1919 r. № 1661/Pr. przeniesieni zostali z okręgu Dyrekcji Poczt i Teleg.afów we Lwowie do Zawodowych Pocztowych Izb Obrachunkowych w Warszawie urzędnicy: Emanuel Winniczuk, Michał Kolankowski i Mieczysław Domosławski i zaliczeni do VII kategorji etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 11 kwietnia 1919 r. № 1790/Pr. przeniesiony został dyrektor urzędu pocztowego Karol Wonsch

z okręgu Dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie do Ministerstwa, Poczt i Telegrafów w Warszawie i zaliczony do kategorji Vb etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 11 kwietnia 1919 r. № 1892/Pr. przeniesiony został starszy pocztmistrz Bronisław Fruziński z okręgu Dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie do Ministerstwa, Poczt i Telegrafów w Warszawie i zaliczony do kategorji VII etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 14 kwietnia 1919 r. № 1898/Pr. przeniesieni zostali z okręgu Dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie do Zawodowych Pocztowych Izb Obrachunkowych w Warszawie niżej wymienieni urzędnicy i zaliczeni do następujących kategorji płac:

VII kategorja.

Ludwik Gąsior, Stanisław Kantor.

VIII kategorja.

Wacław Walas.

IX kategorja.

Teodor Wacławik, Stanisława Manasterska.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 14 kwietnia 1919 r. №1904/Pr. przeniesiony został kierujący mechanik central. telefonicz. Marjan Stanisław Dobrzęcki z okręgu Dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie do Ministerstwa Poczt. i Tel. w Warszawie i zaliczony do kategorji VIII etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 16 kwietnia 1919 r. № 1966/Pr. przeniesiony został sekretarz pocztowy Józef Zakrzewski z Dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie do Ministerstwa Poczt i Telegrafów w Warszawie i zamianowany Szefem Wydziału w kategorji Vb etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 16 kwietnia 1919 r. № 1966/Pr. przeniesiony został koncepista pocztowy dr. Mieczysław Szawleski z dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie do Ministerstwa Poczt i Telegrafów w Warszawie i zamianowany pomocnikiem referanta w kategorji VIII etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 17 kwietnia 1919 r. № 833/1978/Pr. przeniesiony został koncepista pocztowy Tadeusz Dziekan

z Dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie do Ministerstwa Poczt i Telegrafów w Warszawie i zamianowany pomocnikiem referenta w kategorji VIII etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 24 kwietnia 1919 r. № 2032/Pr. przeniesiony został oficjał pocztowy Stanisław Wirski z okręgu Dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie do Izb Obrachunkowych Ministerstwa Poczt i Telegrafów w Warszawie i zaliczony do kategorji VII etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 1 maja 1919 r. № 2014/Pr. przeniesiony został adjukt pocztowy Adam Świderski z okręgu Dyrekcji Poczt i Telegrafów we Lwowie do Izby Obrachunkowej Ministerstwa Poczt i Telegrafów w Warszawie i zaliczony do kategorji VIII etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 24 kwietnia 1919 r. № 1124/19 mianowana zostałaWanda Scheyharówna urzędniczką pocztowej Kasy Oszczędności w Warszawie z poborami kategorji X etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 25 kwietnia 1919 r. № 1125/19 mianowana została Berta Malicka urzędniczką Pocztowej Kasy Oszczędności w Warszawie z poborami kategorji IX etatu płac.

Dekretem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 3 maja 1919 r. № 1216/19 mianowany został Jan Adolf Hertz urzędnikiem Pocztowej Kasy Oszczędności w Warszawie z poborami w kategorji VIII etatu płac.

14.

Datki na Skarb Narodowy.

W dalszym ciągu złożyli na Skarb Narodowy:

Personel urzędu pocztowo-telegraficznego w Jaśle przy sposobności zaprzysiężenia go na wierność Rzeczypospolitej kwotę 230 koron, a nadto zobowiązał się składać na ten cel przez przeciąg jednego roku $^1/_2$% swoich poborów.

Personel urzędu pocztowo-telegraficznego Lipno kwotę 356 marek 37 fenygów i zobowiązał się także składać na ten cel przez przeciąg roku jednego 1% swoich poborów.

Personel Głównego Urzędu telegraficznego w Warszawie zakupił pożyczkę państwową za kwotę 30.000 marek i złożył jednorazowo 600 marek na Skarb Narodowy.

Kierownik urzędu pocztowego w Grodzisku p. Mikołaj Horodyński przesłał zebrane w złocie i srebrze dątki wartości 750 koron. Na powyższy dar złożyli: 1) Michał Horodyński — 41 koron w srebrze, 23 sztuk srebr. monet, 1 bronz. medal i 7 sztuk monet miedz. 2) Helena Horodyńska — 3 pary złotych kolczyków, 1 złoty pierścionek, 1 łańcuszek srebr., 1 sztabkę srebrną. 3) Helena Tapiłkówna — 7 sztuk koron srebrem. 4) Jadwiga Nowakówna — 1 złoty pierścionek, 1 parę srebrnych kolczyków. 5) Anna Zacharska — 25 koron srebrem. 6) Ks. Władysław Wójcik — 253 koron srebrem, 10 koron złotem, 6 sztuk małych monet srebrem. 7) Jadwiga Tarkowska — 1 złoty pierścionek. 8) Szymon Chmiel — 7 koron srebrem, 6 sztuk małych monet srebrnych. 9) Ks. Jan Dziedzic — 7 koron srebrem. 10) Paulina Slęgiewicz — 5 koron srebrem, 25 kop. srebrem.

Kierownik urzędu pocztowego w Kuryłowce M. Rozegnał dwie asygnaty czwartej austr. pożyczki wojennej wartości 400 koron.

Związek Zawodowy pracowników poczty i telegrafu w Włocławku kwotę 113 marek 30 fenigów.

Bogumiła Misiewicz kierowniczka poczty w Jaćmierzu 40 koron w złocie, 50 koron w srebrze i od 1/VI b. r. zobowiązała się składać 1% swych poborów przez przeciąg jednego roku.

Staraniem pracowników Głównego Urzędu Telegrafu w Warszawie urządzono święcone dla 75 chorych żołnierzy w szpitalu Czerwonego Krzyża. Poświęcenia dokonał i serdecznie przemówił do zebranych miejscowy kapelan; następnie delegat Zrzeszenia zapewnił żołnieży w gorących słowach, że jakkolwiek pracownicy telegrafu są wprzągnięci do warsztatu żmudnej i ciężkiej pracy zawodowej, myślą jednak i sercem wybiegają zawsze do obrońców na kresach Ojczyzny, dzieląc z nimi duchem ich trudy i radości.

Żony, siostry i córki pracowników dzieliły się wszystkimi chorymi tradycyjnem jajkiem i obdarowywały ich papierosami i łakociami.

Polska Pożyczka Państwowa

zabezpieczona całym majątkiem Państwa, jest najpewniejszą lokatą gotówki; przynosi 5°/o płatne z góry;

krótkoterminowa, spłacona będzie 1-go listopada b. r.;

asygnaty jej można w każdym banku zastawić;

złożyć jako wadjum lub kaucję wojskową lub cywilną we wszystkich instytucjach państwowych;

przy złożeniu w depozyt asygnat Pożyczki Państwowej, Polska Kasa Pożyczkowa pobiera o połowę niższą opłatę od ustalonej za przechowywanie innych papierów procentowych;

posiada bezpieczeństwo pupilarne, a więc asygnaty Pożyczki Państwowej mogą być użyte dla lokacji kapitałów osób, pozostających pod opieką lub kuratelą, niemniej kapitałów fundacyjnych, kościelnych, korporacji publicznych, oraz dla konwersji innych papierów pupilarnych;

zapewnia posiadaczom przy wprowadzeniu nowej waluty kurs uprzywilejowany.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

JÓZEF BIAŁYNIA - CHOŁODECKI.

Początkowe dzieje Poczty w Polsce.

Odbudowując wskrzeszoną po półtorawiekowej niewoli ojczyznę, tworząc nowy wewnętrzny ustrój państwa, pragniemy z natury rzeczy zatrzymać rodzime jego piętno, oprzeć się na swojskiem podłożu. Sięgamy myślą wstecz, zapytujemy się, jak wyglądały ongi władze, urzęda i instytucje polskie.

Zainteresuje więc szerszy ogół czytelników kilka słów o początkach naszej poczty.

Do drugiej połowy XVI stulecia nie było właściwie w Polsce tego rodzaju instytucji w obecnem słowa pojęciu, istniały natomiast „podwody", które już za czasów Bolesława Chrobrego (r. 992—1025) owego wielkiego wojownika i organizatora państwa, rozwoziły polecenia władzy; istnieli ponadto „umyślni" (posłańcy), spełniający pieszo tę samą służbę w interesie monarchów, dworu i urzędników państwa.

Koni do podwód dostarczały pierwotnie miasta, później także wsie, a to za odpowiedniem wynagrodzeniem, przewozili zaś listy komornicy, czyli dworzanie panujących, powoływani do służby z grona szlachty, Musiały wielkie panować na tem polu nadużycia, skoro obowiązek podwód był jedną z głównych przyczyn wypędzenia Mieczysława Starego z księstwa Krakowskiego, Władysława zaś z Poznania. Wydane wobec tego surowe przepisy zakazywały zabierania samowładnie koni lub żądania dostarczania ich bez szczegółowego upoważnienia, czyli listu podwodnego. Urzęda grodzkie i miejskie były obowiązane przestrzegać pilnie, aby podwody zmieniały się co tygodnia, dalej aby je dostarczał kolejno, bez różnicy, każdy obywatel państwa, posiadający dwa łany, czyli około 45 morgów ziemi, aby nie pomijano odmian podwodnych czyli stacyj, a to pod karą zapłaty podwójnej kwoty wyrządzonej szkody i dwutygodniowego ponadto więzienia w wieży. Podlegali tej karze wszyscy bez różnicy godności i stanowiska, podlegali urzędnicy królewscy, komornikom zaś, pokojowcom królewskim groziło, obok zwykłej kary, wykreślenie z rejestru komorniczego. Szybko, zwinnie musieli spełniać swoje zadanie, przejeżdżać po dwadzieścia a i więcej nieraz mil na dobę, odbywać np. drogę z Krakowa do Wilna w ciągu dni pięciu. Na Litwie zwali się posłańcy listownikami, o których znajdujemy wzmiankę pod r. 1539.

Zasadniczą reorganizację podwód przeprowadził Zygmunt August uniwersałem z r. 1564, mocą którego miały odtąd wszystkie miasta ponosić wspólnie ciężary i uiszczać stosowną opłatę na najem koni i koszta podróży królewskich gońców, kurjerów i urzędników państwa.

Podwody służyły, jak wspomnieliśmy, wyłącznie dla celów państwowych, nie były dostępne prywatnym osobom, to też te posługiwały się własnymi posłańcami lub okazjami jak np. podróżującemi kupcami lub

kwestującymi mnichami. Szlachta, możni panowie utrzymywali po dworach konnych gońców, którzy po oddaniu przywiezionych listów wracali z odpowiedzią do domu.

Większe miasta, zwłaszcza należące do składu czwartego okręgu Hanzy s to: Chełmno, Dorpat, Elbląg, Gdańsk, Kraków, Królewiec, Ryga i Toruń posiadały własne zorganizowane instytucje posłańcze z regularnymi kursami po dalekich przestrzeniach. Posłańcy byli zaopatrzeni w legitymacje i odznaki, wobec braku publicznego bezpieczeństwa po drogach zaś, uzbrojeni w włócznie, konni w długi miecz. Buty z ostrogami i puszka, torba lub tłumok nadawały takiemu kursorowi charakterystyczne piętno.

Opłaty, pobierane tytułem portorjum przynosiły niezgorszy dochód zakładowi, to też wywoływały konkurencję pomiędzy posłańcami poszczególnych miast i grodów. Między innemi czyniono w r. 1580 zarzut gońcom Gdańska, iż podchwytują w Hamburgu odpowiedzi z Antwerpji, wyrządzając tem szkodę tak posłańcom Hamburga, jak i interesantom, wysyłającym korespondencje.

Instytucją posłańców sterowały nie jednostki lecz kuratorje, złożone z radnych miejskich, wobec czego odznaczały się zakłady Hanzy ścisłością w służbie i punktualnością obiegu, umożliwiały więc gońcom miast okolicznych utrzymywanie z niemi regularnych związków, jako bocznych rozgałęzień głównych szlaków.

Wyłaniała się tymczasem na zachodzie państwowa organizacja dostępnej ogółowi instytucji pocztowej. Już w r. 1330 spotykamy w stolicy Krzyżaków w Malborgu naczelnego poczmistrza w osobie najwyższego koniuszego, zarządcy pocztowego urzędu. On doglądał posłańców, którzy odziani w niebieski mundur, dążyli na swych koniach od stacji do stacji. Na prowincji pełnili obowiązki poczmistrzów — komturowie.

We Francji zorganizował państwową pocztę Ludwik XI (r. 1464), w Anglji Henryk VIII (r. 1547). W Niemczech powstał pierwszy zakład Włocha Rogera dellą Torre Tasis r. 1451, dopiero z początku XVI wieku atoli począł przewozić prywatne listy. W tym samym mniejwięcej czasie wyłonił się zakład państwowy, zorganizowany w dziedzicznych krajach austryjackich przez Piotra bar. Paara, potomka również włoskiej rodziny z Medjolanu. Włoch Prosper Provana spełnił tego rodzaju zadanie w Polsce za czasów Zygmunta Augusta (r. 1558) i stworzył pierwszą stałą komunikację pocztową — między Krakowem a Wenecją i Medjolanem, wogóle Włochami, które weszły, jak wiadomo, przez królową Bonę w bliższą styczność z dworem polskim.

Zresztą i poprzednio już nie brakło w Polsce licznych przybyszów z pod uroczego nieba Italji, odgrywających wybitną rolę na polu handlu i cywilizacji. Osiedlali się Włosi licznie zwłaszcza we Lwowie (Loleo), który to gród był do połowy XV wieku jednym z najważniejszych etapów głównej drogi handlowej, prawdziwem emporjum Wschodu. Wtedy to „przelał się, w chaotyczny potąd, fermentujący zawiązek społeczeństwa miejscowego, w mechaniczny konglomerat azjatyckich, bizantyńskich, słowiańskich pierwiastków, trzymanych mozolnie kleszczami municypalnej organizacji niemieckiej, pierwszy prąd starej, pogodnej kultury włoskiej jakby strugą światła i ciepła“. Włosi, którzy byli stałymi gośćmi w Polsce, sądzili się, godzili, zawierali tranzakcje na ratuszu i w grodzie, zasiadali w asesorjach sądowych, byli też i organizatorami, pierwszymi sternikami zakładu pocztowego.

Konna i piesza służba zakładu tego posługiwała się od samego początku odznakami na podłożu barwy cyframi i herbami królewskiemi. Wobec braku bezpieczeństwa po drogach i szlakach musiała być też uzbrojoną, a w danym razie chronioną silnym konwojem.

Uznając dodatnie strony urządzeń Zygmunta Augusta, zatwierdził Stefan Batory (r. 1583) organizację i nadał przywilej na pocztę zagraniczną Sebastyanowi Montelupiemu, szlachcicowi florenckiemu, mieszkańcowi Lwowa, i jego synowi Waleremu z płacą 1000 zł. p., „które co kwartał pobierać będzie z kasy naszej celnej krakowskiej". Opłatę od listów prywatnych ustanowiono po 4 grosze polskie bez względu na odległość miejsc, do których iść mają. Od opłaty uwolniono klasztory OO. Franciszkanów, Bernardynów, Dominikanów, Augustyanów i Karmelitów.

Kupiecka rodzina Montelupi dzierżyła przez długi przeciąg czasu w swych rękach przedsiębiorstwo pocztowe, przybrała nazwisko Wilczogórskich i została podniesioną (r. 1610) do stanu szlacheckiego z nazwą herbu: Montelupi de Mari. Jej to zawdzięczała Polska sprowadzenie z Włoch ks. Bonifratrów, którym oddał do dyspozycji Walery Montelupi własną kamienicę w Krakowie. W kamienicy Montelupich w rynku mieścił się też główny urząd pocztowy, skąd odchodziły kursa nietylko do Włoch, ale także co dziesięc dni do Warszawy i Wilna.

Za Zygmunta III urządzono stałą komunikację z Krakowa na Wiedeń do Gracu, na którym to szlaku było (r. 1592) 15 pieszych gońców w ruchu.

Bardziej, aniżeli Zygmunt III, przyłożył ręki do organizacji poczty Władysław IV, stworzył bowiem w całem państwie regularne zakłady (r. 1647). Wydana wówczas ordynacja poczty, była punktem wyjścia dla późniejszych rozporządzeń i niejako kamieniem węgielnym całego urządzenia poczty dla dwuch następnych stuleci. Podwody zniesiono, zaprowadzono natomiast podatek nazwany: „czwore pieniądze podwodne". Każdy prawie władca dodawał, uzupełniał lub zmieniał istniejące przepisy pocztowe.

Obok Montelupich położyła inna włoska rodzina kupiecka zasługi na polu rozwoju instytucji pocztowej i została również podniesiona (r. 1726) do stanu szlacheckiego, Była to toskańska rodzina Bandinellich, z której Rubert, następca Dominika Montelupiego obdarzył Lwów udoskonaloną komunikacją (r. 1629), gdy, przyjęty dekretem Zygmunta III w poczet sług monarchy t. zw. serwitorjat, uzyskał przywilej regularnego wysyłania pism królewskich do Włoch i innych krajów zagranicznych, tudzież przywilej ekspedycji listów kurjerami ze Lwowa do Krakowa, niemniej na Zamość, Lublin do Warszawy i dalej do Torunia i Gdańska. Bandinelli ułożył wtedy w porozumieniu z lwowskim urzędem radzieckim plan pocztowy i oblatował go w aktach. Był on obowiązanym utrzymywać conajmniej 12 zaprzysiężonych kursorów ze „starszym", jako nadzorcą, na czele. W rzeczywistości zatrudniał 21 gońców, z których pocztu „chodziło" dwuch, Walenty Wysoki i Marcin N., wyłącznie od „Żydów".

Opłaty wynosiły na szlaku warzawskim od pół arkusza albo od pół łuta: ze Lwowa do Zamościa $1^{1}/_{2}$ gr., do Lublina 2 gr. do Warszawy 3 gr., do Torunia $4^{1}/_{2}$ gr., do Gdańska zaś 6 gr.; na szlaku krakowskim: do Jarosławia 1 gr., do Rzeszowa $1^{1}/_{2}$ gr., do Tarnowa 2 gr. do Krakowa 3 gr.

Tegoż Bandinellego sumptem stanęła we Lwowie przy rogu rynku i ulicy Dominikańskiej jedna z najokazalszych w mieście kamienic, do dziś dnia interesujący pomnik późnego renesansu, zarazem typowy wzór domu patrycjuszowskiego.

Niezależnie od naczelnego poczmistrza Korony posiadały Prusy i Litwa odrębnych naczelników instytucji. Na Litwie byli nimi: Berent Fogt, po nim Reinshold Bizing.

Obok poczty powszechnej i obliczonych na zysk przedsiębiorstw prywatnych istniały w Polsce poczty partykularne. Taką pocztę urządziła (r. 1667) ziemia Przemyska, której kursorje szły do Lwowa, Krakowa i Lublina. Pierwszym poczmistrzem w Przemyślu był Jakób Solari de Verna. Jego posłańcy nosili jako odznaki cynowe herby z orłami.

Poczty partykularne, zatwierdzone przez władze, posiadały zupełnie te same przywileje, co poczta powszechna, a więc gwarancję bezpieczeństwa dla osób i rzeczy, należących do poczty tak po stacjach pocztowych, jak i podczas drogi. Pocztyljonów przepuszczano przez groble, mosty, przewozy bez opłaty i bez zwłoki; przez most pod Warszawą w każdym czasie, choćby nawet był zamknięty. Poczmistrzów uwolniono od ciężarów miejskich a domy ich od stacji wojskowych i innych tego rodzaju świadczeń urzędowych.

Surowe były postanowienia, dotyczące tajemnicy listowej. Ordynacja przemyska stosowała za naruszenie tajemnicy przez służbę nawet karę śmierci. Wyjątek co do przywilejów tajemnicy listowej stanowiły jedynie wyższe względy państwa.

W kierunku szybkości poczty przepisywała np. lwowska ordynacja komunikację Lwowa z Warszawą w ciągu dwuch niedziel. Z Wilna do Warszawy byli konni posłańcy obowiązani zdążać w ciągu tygodnia. Przestrzeń Wrocław—Poznań—Toruń—Gdańsk przebywała poczta piesza w 8—9 dni.

Nie mamy zamiaru kreślić obecnie dalszych, kompletnych dziejów zakładu pocztowego w Polsce, ani opisywać owej walki, jaka była zniewoloną staczać Rzeczpospolita z elektorem Brandenburskim, usiłującym urządzić własną komunikację na terytorjum polskiem, ograniczamy się więc tylko na ogólnej uwadze, iż nieznaczna początkowo, a łącząca jedynie ważniejsze miejscowości, sieć traktów pocztowych zwiększała się szybko. Punktem centralnym była naturalnie stolica państwa Warszawa. Stąd rozbiegały się szlaki we wszystkich kierunkach, biorąc swą nazwę od części państwa, do jakich zdążały. Zwały się więc pocztą: brzeską, wielkopolską, wrocławską, krakowską, ruską i mitawską.

Brzeska, inaczej pruską zwana, łączyła Warszawę z ziemią kujawską i z Prusami dwoma drogami na Toruń do Gdańska, gdzie stykała się z kursami miast niemieckich i zakładu Turn-Taxisów.

Poczta wielkopolska szła do Poznania, Gniezna, Leszna, Wschowy; wrocławska przez Rawę, Piotrków, Widawę, Wieruszów do Wrocławia i zbiegała się tutaj z pocztami Saksonji, Hessji, Holandji, Francji, Anglji, Danji i Szwecji.

Krakowska poczta służyła dla korespondencji adresowanych do Małopolski i przez Kraków do Wiednia, Wenecji i Rzymu.

Poczta ruska obejmowała całą południowo-wschodnią część państwa, a wiec Ruś Halicką, Wołyń, Podole i Ukrainę. Trakty wiodły z Warszawy przez Puławy i Lublin do Krasnego stawu, skąd zaś w dwuch gałęziach: przez Zamość, Rawę Ruską, Lwów, Trembowlę, Husiatyn do Kamieńca Podolskiego i dalej do Jass, tudzież przez Hrubieszów, Włodzimierz do Łucka, następnie wzdłuż miejscowych dróg pocztowych do innych ważniejszych miast Wołynia i Ukrainy. Przez Lublin i Brześć Litewski komunikowały się kursa polskie z pocztami litewskiemi.

Dalekie, jak widzimy, zakreślała sieć poczt polskich kręgi, rozległe bo też wówczas były granice Rzeczypospolitej.

O uproszczeniu manipulacji pocztowej.

Pozwalam sobie poniżej przedstawić projekt uproszczenia postępowania przy nadawaniu i odbiorze paczek, tudzież przekazów pocztowych — z prośbą, aby Koledzy, pracownicy pocztowi wszystkich kategoryj, poświęcający się z zamiłowaniem sprawom poczty, zechcieli pod moim adresem nadesłać swoje bezstronne opinje o nowym projekcie, oraz uwagi o ewentualnych zmianach i ulepszeniach, jakich należałoby dokonać.

Bezwzględne zastosowanie systemu i manipulacji niemiecko-austrjacko-rosyjskiej na pocztach Państwa Polskiego, nie wydaje mi się rzeczą wskazaną, choćby z uwagi na zbytni biurokratyzm we wszystkich tych trzech państwach.

Polska, mająca wielki zastęp ludzi zdolnych, w zakresie poczty wyszkolonych i praktycznych, powinna na pocztowym kongresie międzynarodowym wystąpić z własną inicjatywą urządzenia u siebie poczty, odpowiadającej potrzebom ludności, tudzież wzrostowi handlu i przemysłu.

Przy układaniu wzorów i odnośnych przepisów manipulacyjnych, kierowałem się myślą położenia tamy rozrzutności w nakładzie druków, zaoszczędzenia pracy urzędnikom pocztowym, umożliwienia należytej kontroli, wreszcie usunięcia licznych, dotychczas prowadzonych ksiąg i zapisów. W szczególności odpadnie potrzeba prowadzenia księgi nadawczej i oddawczej na paczki, kart doręczeń, rachunku portowego, księgi nadeszłych przekazów, dziennych rachunków wypłaconych przekazów i t. p.

Proponowany przezemnie bez odcinka dla doniesień prywatnych adres przesyłkowy, jak wskazuje rycina, składa się z 4 części oddzielić się dających, a mianowicie:

Część I-sza służy za recepis nadawczy dla nadawcy paczki, część II-ga zawierająca dokładny odpis adresu przesyłkowego, zastąpić ma dotychczas prowadzoną księgę nadawczą paczek; część III-cia tworzy właściwy adres przesyłkowy, część IV-ta zaś księgę oddawczą. Dotyczące przepisy przedstawiałyby się w ogólnym zarysie w sposób następujący:

Ogólne postanowienia.

Paczki do 600 m. (K.) wartości, uważać należy za zwykłe, ponad 600 m. (K.) za wartościowe przesyłki. Paczki zwykłe wysyła się sumarycznie, wartościowe kartuje się pojedynczo. Do każdej paczki musi nadawca dołączyć osobny adres przesyłkowy. Każda paczka musi być opłacona przy nadaniu.

Przepisy manipulacyjne.

Rzeczą nadawcy jest wypełnić wyraźnie, dokładnie i ściśle adres przesyłkowy w jego czterech częściach składowych i nalepić potrzebne do opłaty marki pocztowe.

Urzędnik pocztowy obowiązany jest zbadać, czy wpisy dokonane przez nadawcę, we wszystkich częściach adresu przesyłkowego, są zgodne, w szczególności, czy znamiona adresu przes. zgadzają się ze znamionami umieszczonymi na paczce. Po zważeniu paczki i nalepieniu na niej i na przynależnym, właściwym adresie przesyłkowym, karteczki (winiety) nadawczej, bieżącej w arytmetycznym porządku numerów, wpisuje się ciężar i numer nadawczy w miejscu oznaczonem na wszystkich częściach adresu przesyłkowego i wyciska pieczęć dzienną urzędu. Recepis nadawczy odłącza się i wydaje nadawcy. Drugą część odłącza się i notuje na jej odwrotnej stronie datę odesłania paczki. Załącznik ten stanowi właściwą księgę nadawczą. Układa się go w bieżącym porządku numerów, zeszywa i przechowuje w urzędzie. Adres przesyłkowy z IV-ą częścią, odsyła się odpowiednio zgięty i zaadresowany do miejsca przeznaczenia.

Urząd oddawczy łączy adres przesyłkowy z nadesłaną paczką, notuje bieżący numer oddawczy w III-ej i IV-ej części adresu przesyłkowego, wyciska na obu częściach pieczęć w dniu nadejścia paczki, część IV-tą odłącza i pozostawia w urzędzie. Część III-cią t. j. adres przesyłkowy oddaje się albo listowemu do doręczenia z paczką, albo też wydaje się adresatowi w urzędzie pocztowym. W dniu doręczenia, albo wydania paczki, wyciska się pieczęć dzienną, a przy paczkach za pobraniem notuje się w IV czę-

ści datę wysłania przekazu z pobraniem. Przekazowy recepis nadawczy nalepia się na adresie przesyłkowym.

IV-ą część adresu przesyłkowego stanowiącego księgę oddawczą lub też karty doręczeń, zaopatrzoną bieżącymi numerami, zeszywa się i przechowuje w urzędzie.

Co do obliczania się z listowymi, należałoby tam, gdzie zaprowadzono służbę doręczeń paczek do domu adresatów, dla każdego rejonu doręczeń stworzyć teczkę, zaopatrzyć ją numerem rejonu doręczeń i w tej teczce do czasu przybycia listowego ze służby, przechowywać wszystkie czwarte odcinki adresu przesyłkowego, na dane mu do doręczenia paczki. Rozumieć to należy w ten sposób, że listowy zabiera ze sobą do doręczenia pewną ilość adresów przesyłkowych z paczkami; urzędnik pocztowy oblicza ogólną należność, którą doręczający ma przynieść, na podstawie sum „razem“ przedniej strony adresu przesyłkowego, notuje ilość paczek doręczyć się mających i ogólną sumę do ściągnięcia przypadającą, na IV części adresu przesyłkowego przy ostatniej pozycji. Odbiór potwierdza tam listowy. W międzyczasie leżą więc w urzędzie czwarte składowe części adresu przesyłkowego w teczce dla każdego listowego oddzielnej i stanowią dowód, jakie i ile paczek dano na odnośny rejon do doręczenia.

Po powrocie listowego ze służby, łączy się czwarte składowe części adresu przes. z adresami przesyłkowymi na doręczone paczki, zaś zwrócone przez listowego adresy przesyłkowe na niedoręczone paczki zaopatrza się bieżącym numerem oddawczym na paczki w urzędzie wydane. Wogóle postępuje się tak, jak z przekazami wypłaty P. K. O. Z tego wypływa, że czwarte składowe części adresu przesyłkowego na paczki doręczone przez listowego, będą zaopatrzone bieżącymi co miesiąca w arytmetycznym porządku numerami odnośnego rejonu doręczeń z oznaczeniem rejonu, np. I/1 aż do I/90, II/1 aż do II/100, III/1 aż do III/130 i t. d., stanowić więc będą dotychczas prowadzone karty doręczeń. Natomiast czwarte części adr. przesyłkowych na paczki wydawane w urzędzie, oznaczone również do końca miesiąca bieżącymi numerami, tworzyć będą księgę oddawczą. Z końcem miesiąca zbiera się czwarte składowe części adresów przesyłkowych, w arytmetycznym porządku ułożone, dla każdego rejonu doręczeń odrębnie, pod opaskę i zaopatruje się odpowiednim napisem. W razie reklamacji będzie można łatwo znaleźć posyłkę według dnia nadejścia, uwidocznionego na odcisku pieczęci dziennej.

Wszelkie dopłaty (porto za dosłanie lub zwrot), należytości za doręczenie, za zawiadomienie i składowe, zaliczać się będzie markami dopłaty (portowemi), które nalepiać się będzie na adresach przesyłkowych, dopiero po uiszczeniu przez listowego dłużnych kwot. Wskutek tego odpadnie potrzeba prowadzenia rachunku portowego.

Wrazie zaginięcia adresu przesyłkowego oryginalnego, wystawi urząd nadawczy adres zastępczy, na podstawie przechowanej u siebie drugiej części adresu przesyłkowego.

Strony nadające większą ilość paczek równocześnie, będą się posługiwać bloczkami adresów przesyłkowych po 10, 50 i 100 sztuk i nie będą potrzebowały używać książek nadawczych.

Adresy przesyłkowe na paczki za pobraniem będą odmiennego koloru i złączone z przekazem. Przekaz będzie się składał tylko z trzech części w formacie odpowiadającym III-ciej i IV części adresu przesyłkowego, a mianowicie z recepisu nadawczego i z właściwego przekazu z IV-tą częścią. Tę IV-tą część odłączy dopiero urząd pocztowy w miejscu przeznaczenia przekazu.

Kartki nadawcze (winiety) trzyma pod zamknięciem naczelnik urzędu, przeprowadza codziennie kontrolę ich użycia, porównując ilość kartek zużytych z ilością paczek wyprawionych.

Koszta nakładu adresu przesyłkowego pokryje nadawca.

Przekazy.

Formularz przekazowy bez odcinka dla doniesień pisemnych składa się również z 4 oddzielić się dających części. Część I-sza służy za recepis nadawczy, część II-ga za załącznik do księgi nadawczej przekazów, część III-cia stanowi właściwy przekaz, a IV-ta księgę oddawczą. Część I-szą otrzymuje nadawca, część II-ga pozostaje stale w urzędzie, część III-cia i IV-ta odchodzi do miejsca przeznaczenia.

Nadawca wypełnić ma przekaz we wszystkich jego częściach jaknajdokładniej, a rzeczą urzędu będzie zbadać, czy wpisy są równobrzmiące, w szczególności, czy kwoty cyframi i słowami wyrażone, są ze sobą zgodne. Przyjęte przekazy wpisuje się do księgi nadawczej, wedle bieżącego numeru nadania, miejsca przeznaczenia i kwoty.

Księga nadawcza, urządzona do przedruku, składa się ze 120 pozycyj na półarkuszu. Zamyka się ją z końcem każdego miesiąca i odsyła do zawodowej Izby obrachunkowej. Sumy dzienne przenosi się do wykazu stanu kasowego.

Przy nadejściu przekazów do miejsca przeznaczenia, zaopatruje się je bieżącymi numerami oddawczymi oddzielnie na przekazy wydawane, a oddzielnie na doręczane z kwotami pieniężnemi, w sposób podany przy paczkach. Zamiast dotychczasowych kart doręczeń dla listowych i konsygnacyj dla osób otrzymujących równocześnie większą ilość przekazów, proponuję wprowadzić jednolitego typu spisy, do przedruku urządzone.

Sumę poszczególnych spisów przenosi się do księgi wypłaconych przekazów, razem z przekazami pojedynczo wypłaconymi.

Księgę wypłaconych przekazów zamyka się z końcem każdego miesiąca, oryginał z przekazami wypłaconymi odsyła się do zawod. Izby obrachunkowej, kopję pozostawia się w urzędzie. Sumy dzienne przenosi się do wykazu stanu kasowego.

Gdyby względy na ściślejszą i szybszą kontrolę za tem przemawiały, możnaby księgę nadanych i wypłaconych przekazów wysyłać co 10 dni, lub dwa razy na miesiąc.

Formularz spisów na przekazy wypłacane wojsku, pozostać musi niezmienionym, ze względu na potwierdzenie odbiorców na tryplikacie spisu, można jednak powiększyć ilość pozycyj do 15.

* * *

Przedstawiwszy rzecz w ogólnych zarysach, wypada mi uzasadnić, dlaczego proponuję formularze przekazowe, składające się z 4 części.

Dotychczas prowadziło się przekazową księgę nadawczą w ten sposób, że recepis nadawczy wydawało się nadawcy, a kopję odsyłało się do zaw. Izby obrachunkowej. Następstwem tego było, że urząd pocztowy po odesłaniu przekazu, wrazie braku lub nadwyżki kasowej nie mógł skonstatować, czy tam pomyłka nie zaszła, — dalej, że nadawca przekazu zgubiwszy recepis nadawczy, był zmuszony czynić poszukiwania bardzo uciążliwe i często bezowocne, za pośrednictwem urzędu, który musiał się zwracać do zawodowej Izby obrachunkowej. Trwało to nieraz miesiącami, a z jakim skutkiem, wiemy z praktyki. Zwłaszcza, w procesach sądowych, nadawca ponosił dotkliwe straty i sprawę przegrywał.

Wychodzę z założenia, że zakład pocztowy pobierając opłaty za swoje pośrednictwo w wymianie przesyłek wszelkiego rodzaju między nadawcą a adresatem, winien dbać na równi o dobro stron z instytucji pocztowej korzystających, gdyż tylko w ten sposób osiągnąć zdoła pełne zaufanie ogółu. Jak z jednej strony całkiem słusznie żąda się, aby kompetencję

dyrekcyj poczt. w sprawach, w których decydowała dotychczas wyłącznie władza centralna, do jaknajdalszych granic rozszerzyć, tak z drugiej strony byłoby wskazanem rozszerzyć kompetencję urzędów pocztowych w załatwianiu spraw, w których decydowała dotąd dyrekcja poczt. Urząd pocztowy powinien we własnym zakresie działania załatwiać żądania publiczności bezpośrednio i być pełnomocnikiem jej interesów.

W danym więc wypadku byłoby pożądanem, aby urząd nadawczy na podstawie II-giej części przekazu mógł dać nadawcy decydujące wyjaśnienie, bądź to w formie duplikatu recepisu nadawczego, bądź też stwierdzenia, że przekaz istotnie wpłacono.

Wprowadzeniem w życie nowego formularza, zapobiegłoby się fałszerstwu kwot przekazowych, albowiem urzędy nadawcze i oddawcze, byłyby w posiadaniu odpisów właściwego przekazu, który ponadto znajdować się będzie w zaw. Izbie obrachunkowej.

Co do samego zaoszczędzenia papieru, to przy każdych 120 pozycjach księgi oddawczej, oszczędza się 11 arkuszy, przy konsygnacjach połowę, (będą małego i dużego formatu), zaś księgi nadeszłych przekazów i rachunek dzienny całkiem odpadną.

Przekazy pocztowe możnaby stronom sprzedawać pojedynczo lub w bloczkach po 10, 50 i 100 sztuk.

Bronisław Fruziński.
Warszawa. Ministerstwo Poczt i Tel.

Recepis nadawczy

na paczkę wartości *500* m. — f. za pobraniem *450* m. — f.
Do: *Jan Czajkowski*
Radom

№ nadania	Ciężar	Pieczęć poczty nadawczej	Podpis urzędnika:	Wypełnia poczta
502	*4* klg. *500* gr.		№	

Nazwisko i adres nadawcy: *Stefan Prugar Marszałkowska 4, Warszawa*

Księga nadawcza urzędu pocztowego (nadawczego).

Paczka wartości *500* m. — f. za pobraniem *450* m. — f.
Do: *Jan Czajkowski*
Radom

№ nadania	Ciężar	Pieczęć poczty nadawczej	Podpis urzędnika:	Wypełnia poczta
502	*4* klg. *500* gr.		....	

Nazwisko i adres nadawcy: *Stefan Prugar, Marszałkowska 4, Warszawa*

Nalepka (urząd i № nadania)

Miejsce do nalepiania marek pocztowych

Adres przesyłkowy.

Rodzaj przesyłki: *koszyk*	Wartość: *500* m. — f.
Zawartość: *mięso*	Pobranie: *450* m. — f.

Do: *Jan Czajkowski*
Radom

Ciężar: *4* klg. *500* gr.

Odbiór powyższej przesyłki stwierdzam:
dnia .... 19....
Podpis odbiorcy:
....

Do zapłaty:

Pobranie	m.	f.
Cło	m.	f.
Za doręczenie	m.	f.
Za uwiadomienie	m.	f.
Składowe	m.	f.
Inne należytości	m.	f.
Razem	m.	f.

Nazwisko i adres nadawcy: *Stefan Prugar, Marszałkowska 4, Warszawa.*

Księga oddawcza urzędu doręczającego.

Paczka wartości: *500* m. — f. za pobraniem *450* m. — f.
Do: *Jan Czajkowski* *Radom*

№ nadania: *502*	Ciężar: *4* klg. *500* gr.

Bieżący № oddawczy:	Pieczęć z datą nadejścia paczki	Pieczęć z datą wydania paczki	Dopłata: .... m f.
....			Pobranie odesłano: dnia .... 19.... № przekazu ....

Paczkę odesłano dnia *2/5* 19*19* do ....№..................

Miejsce do nalepiania znaczków pocztowych, o ile strona adresowa nie wystarcza.

Adres przesyłkowy nadszedł: dnia

Paczka nadeszła: dnia

Paczkę wydano: dnia

№ listy doręczeń: ....

№ księgi oddawcz. *470*

Brakującą paczkę zgłoszono dnia..................19..........
doniesienie o niedoręczalności wysłano
dnia..................19..........

Urząd pocztowy

Radom

Recepis nadawcy

na przekaz w kwocie *500* m. — f. słowami

Pięćset marek do:

Stanisław Kobryn *Kielce*

№ nadania: *35* ....

Pieczęć poczty nadawczej

№№ ....

wypełnia urząd nadawczy

Nazwisko i adres nadawcy *Piotr Bendl Złota 45, Warszawa*

Załącznik do

Księgi nadawczej urzędu pocztowego (nadawczego).

Przekaz w kwocie *500* m. — f. słowami

Pięćset marek do

Stanisław Kobryn *Kielce*

№ nadania *35* ....

Pieczęć poczty nadawczej

№№ ....

wypełnia urząd nadawczy

Nazwisko i adres nadawczy *Piotr Bendl Złota 45, Warszawa*

Przekaz pocztowy

na kwotę *500* m. — f. słowami

Pięćset marek

Do: *Stanisław Kobryn*

Kielce

Miejsce do nalepiania marek

№ nadania *35* ....

Pieczęć okręgu

Pieczęć poczty nadawczej

№№ ....

wypełnia urząd nadawczy

Stwierdzam odbiór przekazanej kwoty:

.... dnia .... 19.........

Podpis:

....

Księga oddawcza urzędu pocztowego doręczającego

Przekaz pocztowy

na kwotę *500* m. — f. słowami:

Pięćset marek, do:

Stanisław Kobryn *Kielce*

№ nadania *35* ....

Pieczęć poczty nadawczej

wypełnia urząd nadawczy

№ księgi oddawczej przekazów:
157

Pieczęć z datą nadejścia przekazu.

№ księgi (spisu) wypłaconych przekazów:
....

Pieczęć z datą wypłaty przekazu.

№ księgi oddawczej przekazów
157

Pieczęć z datą nadejścia przekazu.

Asygnata pokrywcza
do tel. przekazu nadeszła
dnia..................... 19.....

№ księgi (spisu) wypłaconych przekazów

Pieczęć z datą wypłaty przekazu.

Urząd pocztowy.................... Miesiąc.................... 19....r.

Księga nadawcza

przekazów pocztowych za czas od.................... 19....r. do.................... 19....r.

Dnia	№ nadania	Miejsce przeznaczenia	Wpłacona kwota m.	Wpłacona kwota f.	Suma dzienna m.	Suma dzienna f.	Dnia	№ nadania	Miejsce przeznaczenia	Wpłacona kwota m.	Wpłacona kwota f.	Suma dzienna m.	Suma dzienna f.
		Z przeniesienia							Z przeniesienia				

Urząd pocztowy.................... Miesiąc.................... 19....r.

Księga

wypłaconych przekazów za czas od.................... 19....r. do.................... 19....r.

№ bieżący	Dnia	Miejsce nadania	№ nadania	Kwota m.	Kwota f.	Suma dzienna m.	Suma dzienna f.	Uwagi urzędu pocztowego	UWAGI KONTROLNE
		Z przeniesienia							
1	1/5	Łomża	46	300					
2		Konsygnacja № 1 z 70 zał.		2980					
		Łódź	542	200		3480			

Urząd pocztowy.................... Rejon doręczeń....................

Spis № 1

przekazów wypłaconych....................

i zaliczonych w księdze wypłaconych przekazów pod №.......... dnia..........

№ bież.	Miejsce nadania	№ nad.	Kwota m.	Kwota f.	Zwrócono m.	Zwrócono f.	№ bież.	Miejsce nadania	№ nad.	Kwota m.	Kwota f.	Zwrócono m.	Zwrócono f.
	Z przeniesienia							Z przeniesienia					

Adres Redakcji i Administracji:

Redakcja i Administracja Dziennika Urzędowego Ministerstwa Poczt i Telegrafów mieści się w Warszawie, w gmachu pocztowym, przy Placu Wareckim № 8 (Kancelarja Ministra).

PRENUMERATA:

Prenumerata wynosi dla osób i instytucji prywatnych rocznie 6 mk., względnie 9 kor. Cena pojedyńczego numeru 50 fen., wzgl. 75 halerzy. Ogłoszenia za wiersz drobnego pisma jednoszpaltowego 1 mk., względnie 1 kor. 50 hal.

Tłoczono w Drukarni Państwowej
z polecenia Ministra Poczt i Telegrafów. № 5382.